

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

SLUTLIGT BESLUT
2023-04-14
Stockholm

Mål nr
P 12463-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-10-04 i mål nr P 2037-22, se bilaga A

PARTER

Klagande
BG

Motpart
Byggnadsnämnden i Kungsbacka kommun

SAKEN

Byggsanktionsavgift för olovlig byggnation samt rivning utan lov och startbesked på fastigheten XXX i Kungsbacka kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1930561

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BG har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och upphäva byggsanktionsavgifterna. Till stöd för sitt överklagande har han anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Målet rör två beslut. Dessa avser byggsanktionsavgift för nybyggnation utan lov respektive för rivning utan lov. Den totala byggsanktionsavgiften bestämdes till cirka 200 000 kr. BG har i underinstanserna och till Mark- och miljööverdomstolen hänvisat till vad som framkommit under det tekniska samrådet, inklusive kontrollplanen och ritningar.

Domstolens beslut ska grundas på det som handlingarna innehåller och det som i övrigt har förekommit i ärendet (5 kap. 1 § lagen, 2010:921, om mark- och miljödomstolar och 27 § lagen, 1996:242, om domstolsärenden). Om ett beslut överklagas ska underinstansen lämna över överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen (jfr 46 § första stycket förvaltningslagen, 2017:900). Det är en väsentlig rättssäkerhetsgaranti att den överprövande domstolen har tillgång till samma handlingar som underinstanserna. Det är särskilt viktigt när det rör sig om mål av straffrättslig karaktär, vilket mål om byggsanktionsavgifter är.

Efter kontakt med mark- och miljödomstolen är det klarlagt att mark- och miljödomstolen inte hade tillgång till alla handlingar inklusive dokumentationen från det tekniska samrådet där bland annat kontrollplanen ingår. Eftersom BG har invänt mot byggsanktionsavgifterna med hänvisning till vad som framkom under det tekniska samrådet har det utgjort ett fel av mark- och miljödomstolen att avgöra målet utan att ha tillgång till samtliga handlingar. Felet kan antas ha inverkat på målets utgång och kan inte utan väsentlig olägenhet avhjälpas i Mark- och miljööverdomstolen. Det får anses vara uppenbart obehövligt att ge parterna tillfälle att yttra sig i frågan om undanröjande (jfr 50 kap. 28 § rättegångsbalken). Mark- och

miljödomstolens avgörande ska därför undanröjas och målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Det ankommer på mark- och miljödomstolen att vid den fortsatta handläggningen av målet utreda om även MG har överklagat länsstyrelsens beslut.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Rikard Backelin (deltog inte i beslutet om prövningstillstånd), tekniska rådet Ewa André Holst och tf. hovrättsassessorn Simon Nesterud, referent.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-10-04
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 2037-22

PARTER

Klagande
BG

Motpart
Byggnadsnämnden i Kungsbacka kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Hallands län beslut den 22 april 2022 i ärende nr 403-619-22 och 403-2006-20, se bilaga 1

SAKEN

Byggsanktionsavgift för olovlig byggnation samt rivning utan lov och startbesked på fastigheten XXX i Kungsbacka kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Kungsbacka kommun (nämnden) beslutade den 23 januari 2020 att påföra BG och MG en byggsanktionsavgift om 147 576 kr för att ha påbörjat nybyggnation av enbostadshus innan nämnden beviljat bygglov och gett startbesked på fastigheten Kungsbacka XXX.

Nämnden beslutade vidare den 23 januari 2020 att påföra BG och MG en byggsanktionsavgift om 58 368 kr för att ha påbörjat rivning av enbostadshus innan nämnden beviljat rivningslov och gett startbesked på fastigheten Kungsbacka XXX.

BG och MG överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Hallands län (länsstyrelsen) som i beslut den 22 april 2022 ändrade nämndens beslut i fråga om byggsanktionsavgift för rivning innan rivningslov och bestämde avgiften till 55 908 kr, men avslog överklagandet i övrigt.

BG har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

BG har yrkat att besluten om byggsanktionsavgifterna ska undanröjas och har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Bygglov söktes för om- och tillbyggnad av ett enbostadshus. Bygglovet beviljades. Vid det tekniska samrådet gjordes en genomgång av handlingar för byggnationen. Vid byggstart diskuterade han och entreprenören om huruvida någon av de ursprungliga ytterväggarna kunde sparas. I bygglovshandlingarna och i bygglovsbeslutet fanns inga noteringar om vilka ursprungliga byggnadselement som skulle sparas. Av de godkända bygglovshandlingarna framgår bland annat att byggnaden skulle förses med golvvärme vilket motiverar varför höjden på färdigt golv kom att ligga ca 20 cm högre än det ursprungliga. Denna höjdskillnad blev ett problem att hantera i byggnationen. När sedan den aktuella väggen rasade kom frågan att bygga

upp den att resultera i att den skulle ersättas. Eftersom inlämnade och godkända handlingar i princip förutsatte ett ersättande av väggarna såg de inget problem med detta då det innebar att bygglovshandlingarna följdes.

När det visade sig att väggarna rasade såg de inte detta som ett problem eftersom det inte stred mot bygglovet och det fanns ett rivningslov enligt de godkända handlingarna. Det som inträffade då var att nämnden stoppade bygget för att åtgärden stred mot bygglovet enligt handläggaren. Man hävdade att den väggen var det som innebar att bygglovet kom att gälla om- och tillbyggnad, och inte nybyggnad. Resultatet blev dels att de tvingades att söka bygglov för nybyggnad samt att resultatet av att väggen rasade blev en sanktion för att de rivit den vägg som rasade utan deras förskyllan. Det kan inte vara lagstiftarens mening att en rasad byggnadsdel innebär att man utfört en otillåten åtgärd.

Vidare kom byggnationen att klassas som olaglig trots att byggnationen till ingen del stred mot bygglovsbeslutet. Det i andra omgången sökte bygglovet kom att innehålla vissa reviderade detaljer vilket inte var en fråga för bygglovet tidigare. Byggsanktionsavgifterna ska undanröjas eftersom det ursprungliga bygglovet innebar att allt över plattan skulle ersättas och att detta framgår av bygglovet.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och det som anförts i överklagandet. Bygglov för tillbyggnad och utvändigt ändring beviljades den 8 november 2017. Ansökan om bygglov avser om- och tillbyggnad. Av ritningarna tillhörande ansökan om lov för om- och tillbyggnad framgår enligt mark- och miljödomstolens uppfattning att den befintliga byggnaden i huvudsak ska bevaras. Undantaget är fasaden åt sydväst där tillbyggnaden i markplanet ansluter till den befintliga byggnaden (ritning nr OL1). Bygglovet från 2017 ger således inte stöd för att riva den befintliga byggnaden, med undantag för en yttervägg, och inte heller för nybyggnad.

Domstolen delar sammantaget den bedömning som gjorts i det överklagade beslutet. Förutsättningar för att ta ut byggsanktionsavgift på så sätt som gjorts föreligger eftersom rivning och byggnation har skett innan det att bygglov respektive rivningslov samt startbesked beviljats. Sammanfattningsvis ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 24 oktober 2022.

Anna Rapphed

Martin Kvarnbäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Rapphed, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Jennifer Onäng.